# GAZETA KRAKOWSKA

Nro 97.

z KRAKOWA dnia 4 GRUDNIA 1825 roku w NIEDZIELĘ.

*Z Warszawy d. 25 Listopada.*

Jego Cesarzewicowska Mość Wielki Xiążę Michał przybył dnia 22 b. m. wieczorem z Petersburga do tuteyszey stolicy.

---

Instytut Głuchoniemych otrzymał w darze od łaskawego Dobroczyńcy 200 exemplarzy dziełka, pod tytułem: *Uwagi Gospodarza praktycznego*, ściągające się do stósowney i taniey budowy stodoł, w ktorych młockarnie mogą być nay-dogodniey mieszczone.

---

W tych dniach powrócił w pożądanym stanie zdrowia, z zagranicy do Warszawy, Professor Pawłowicz. W ciągu ośmnastomiesięczney swoiey podróży, w zamiarze naukowym, a szczególnie co do Geologii i Mineralogii, za pozwoleniem Rządu przedsięwziętey, zwiedził Czechy, Szwaycaryią, Niemcy południowe, Sabaudyią, Lombardyią, Wenecyią Państwo Papiezkie i Neapolitańskie, Sycyliią, Elbę, inne niektóre wyspy pobliskie Włochom, na koniec Węgry: poznał Etnę, Wezuwiusz, Apeniny, Alpy, Karpaty, i zebrał ważne dla nauk przyrodzonych postrzeżenia. Z wielkich i rzadkich iego zbiorów mineralogicznych, Uniwersytetowi Warszawskiemu ofiarowanych i przesłanych, iuż znaczna część nadeszła do stolicy.

---

Nakładem i drukiem JPana Brzeziny wyszedł świeżo z druku w Warszawie romans oryginalny pod tytułem: Pan Utcrleytnant Woyciech. Autor malując w nim obyczaie na początku 19 wieku w kraiu naszym istniejące, im bardziey zbliżył ie do nas, tem więcey dziełu swemu nadał wartości. — Mozolna praca w malowaniu starożytnych zwyczaiów traci swą wartość w oczach nieznawców, gdy przeciwnie obraz istniejący towarzyskiego pożycia wszystkich bawi i poprawia. — Przekonany iestem, że każdego rozweseli charakter Pana Stolnika, ktory pomimo rzetelnego i otwartego charakteru staropolskiego iest nieco za słaby, gdy się swey żonce za nos prowadzić daie. — Jego proiekta kupienia Hrabstwa i Baronostwa, tem więcey rozśmieszaią, że próżność zawsze i do nay-

prawszych serc wkradać się umie. — Zręcznie bardzo umiał autor rozwinąć w swoiey powieści szkodliwe skutki uprzedzenia względem wychowania zagranicznego. Pani Stolnikowa wysyłaiąca za granicę syna dla nauki, który po 23 latach wracaiąc do oyczyzny własnego ięzyka zapomniał; taż sama Pani Stolnikowa daiąca swey córce za guwernantkę cudzoziemkę awanturnicę, która iey dom nagle opuszcza, iest obrazem Bogu dzięki nie wielkiey iuż liczby upartych, że tak rzekę osob, które doskonałość tylko w cudzoziemcach spostrzegaią. — Wady te nie mogą bydź nigdy dość często wytykane, iest to bowiem epidemiczna choroba, która silnego zaradzenia wymaga. — Pan Pamfil i Pan Władysław są to dwa charaktery w tym romansie, które umyślnie autor obok siebie stawia dla okazania nam różnicy pomiędzy prożnym, zepsutym i podłym młodzieńcem, a człowiekiem myślącym i postępuiącym szlachetnie. — Interessuie nas także X. Proboszcz, którego zdrowe rady są zawsze z przyiemnością czytane. Zgoła z tych charakterów utworzony romans, obok dobrego i łatwego stylu autora, zasługuie na czytanie. — Szkoda tylko, że wstęp iest nadto rozwlekły, i że główna osoba, to iest: sam Pan Woyciech, zbyt późno na scenę występuie. Cała iego historyia zaledwie kilka kartek zabiera. Można było go nieco obszerniey w późnieyszym iego zawodzie przedstawić, zwłaszcza, że rys Polaka pozbywaiącego się zarazy cudzoziemczyzny, Polaka wchodzącego w szeregi oyczyste, dosługiwaiącego się zaszczytnego stopnia i powracaiącego na łono rodzinney zagrody, nastręczał autorowi wiele sposobności użycia przyiemnie swego talentu. Kto wie, czy autor w drugiey części swego romansu dopełnić planu tego nie myśli.

*Z Petersburga d. 24 Października d. K.*

(z Kuryiera Litewskiego.)

Nayłaskawiey mianowani Kawalerami orderów:

Radca Izby Skarbowey Podolskiey, Radca honorowy Krycki, S. Anny 3ciey klassy.

Pułkownik gwardyi pułku Moskiewskiego, Baron Szlippenbach Sty Anny 2giey klassy, a Pułkownik pułku Siemienowskiego gwardyi Szeder, udarowany został brylantowanemi znakami orderu S. Anny 2giey klassy.

Przez Naywyższy Ukaz J. C. M. do Rządzącego Senatu d. 30 Września, Orenburgski Achun Abdusalam Abdrachimów, nayłaskawiey mianowany Muftym Orenburgskim, na teyże osnowie, co i iego poprzednik Mahomet Dzan Hussein był mianowany na ten urząd.

Rządzący Senat od Nayświętszego Rządzącego Synodu otrzymał uwiadomienie, iż przez Naywyższy J. C. M. Ukaz, d. 4 Września r. b., Biskup Penzeński Ambroży, na własną prośbę, dla słabości zdrowia, uwolniony od rządów dyecezyi, z pozwoleniem mieszkania w dyecezyi Nowogrodzkiey, w klasztorze 1wszey klassy Białozierskim S. Cyryllego, nie należąc do iego rządów, z pobieraniem do śmierci pensyi etatowey.

Rządzący Senat przy Ukazie 30go Września ogłosił nowe etaty dla komor celnych w Połądze, Jurborgu, Kownie i Grodnie, z przydaniem 140 strażników konnych w okręgu celnym Radziwił-

łowskim i Lipawskim. Summa etatów na rok wynosi 148,500 rubli.

---

W listach z miasta Szuszy (w Kurababie) donoszą, że w nocy na 6 Wrześnja dało się uczuć mocne trzesienie ziemi, (iakiego dotąd naystarsi mieszkańcy nie pamiętaią) z hukiem podziemnym. Trwało około 6 minut. Mieszkancy przelęknieni tak niespodziewanem ziawienicm, porzucili domy, i wybiegli na ulice. Zadne iednak nieszczęscie nie przydało się, a wszystko się skończyło na samym przestrachu.

*Z Paryża d. 18 Listopada.*

Mówią, iż izby prawodawcze między 15 i 25 Lutego 1826 zwołane zostaną.

Podług umieszczonego w Gazecie powszechney listu, Minister Villele utrzymywać miał na radzie, że z Hiszpaniią niemożna żadnych układow doprowadzić do skutku, a zatem stosunków Francyi nie powinno wstrzymywać przypodobanie się Mocarstwu, ktore niechce do niczego się przychylić. Zasada względem uznania Haity iest swiatu iawna, przeto przez uznanie osad Hiszpańskich nie uczyniemy nic więcey, iak co iuż Angliia i Ziednoczone Stany połnocney Ameryki uczyniły, bez obawy woyny z Hiszpaniią. Niewiadomo, czyli to zdanie rada przyięła.

Jeden z dawnych woyskowych wynalazł mechaniczny palny statek, który przechodzi w skutkach race Kongrewskie. Nowa ta machina może bydź na każdey łodzi umieszczona i żaden człowiek niemoże weyść na nią bez zrządzenia wybuchnienia. Niepodobna przed nią umknąć lub ią ominąć. Machiny takowey nabydź można za pomierną cenę i za kilka kroć stotysięcy franków zniszczyć można wszystkie Tureckie flotty. Używane teraz przez Greków palne statki potrzebuią wioseł, ogień musi bydź zapalany, co wystawia na niebezpieczeństwo wielu maytków i w nocy tylko użytemi bydź mogą. Nowy palny statek czyli machina niepodlega tem nieprzyzwoitościom.

Pewna kompaniia zakłada tu teraz Bazar z pięknemi salami i kantoremi, w ktorym kupcy mieć będą sklepy za miesięczną opłatą po 56 Fr. wraz z opałem i światłem. Jednak tacy tylko kupcy przyymowanemi będą, którzy towary swoie po stałey cenie sprzedaią, a który dopuściłby się oszukaństwa będzie natychmiast oddalony.

P. Scheffer trudni się teraz wielkim obrazem Kongressu w Panama. Zręczny malarz portretów udał się do Panama, dla odmalowania zebranych tam znakomitszych osób.

Korweta Koncha, dowodzona przez Porucznika morskiego Duperrey, która dnia 11 Sierpnia 1822 z Tulonu na odkrycia wypłynęła, powróciła iak wiadomo w Marcu roku bieżącego do Marsclii. O wypadku tey podroży PP. Cuvier i Arago zdali Królowi świetny rapport; to szczególniey zasługuie na uwagę, że ta korweta ani iednego człowieka nieutraciła, i że iey podroż 25,000 mil Francuzkich wynosząca mniey kosztowała iak pod brzeżna w takiey samey rozległości. Przywiezione na niey przedmioty historyi naturalney zbogaciły bardzo ogrod Królewski. P. Lesson, który iako aptekarz i badacz natury odbył razem tę podroż

i którému szczególniey winniśmy te skarby, otrzymał order Legii honorowey.

Zwłoki zmarłego Dupaty pogrzebane zostały dnia 15 b. m. Brat iego Emanuel miał nad grobem czułą mowę. Wdowie iego wyznaczył Król 1200 Fr. pensyi.

Jeden z naszych korrespondentów w Wiedniu (wyraża Dziennik Paryzki) pisze, iż według nadeszłych prosto z Stambułu listow, Porta posłała rozkaz Hospodarowi w Jassach, aby Cesarza Rossyi, gdy ziedzie na przegląd woyska do Bessarabii w imieniu Sułtana powitał.

Zaczęte przed 6 laty przez PP. Arnault, Jay, Jouy, Nervins, i t. d. wielkie dzieło: "Nowa Biografia współczesnych,, zakończone zostało na 20tym tomie. Użyteczne to dzieło posiada tylko dwa błędy; pierwszy, że artykuły tyczące się cudzoziemcow są nader nędzne a drugi, że w sądzeniu iest często stronniczem.

Prezydent Haitański Boyer nakazał we Francyi i Anglii zbudować kilka parowych statkow.

Towarzystwo Królewskie użytecznych nauk wyznaczyło nagrodę za naylepszą pochwałę Xcia Enghien medal złoty wartości 1500 Fr.

Krolewska fabryka kobierców w Aubusson (ktorą od kilkunastu lat P. Sallandrouze zawiaduie) ukończyła przepyszny kobierzec, ktory Krol dla katedry Reimskiey przeznaczył. Ma on 48 stop długości, a 44 szerokości, i iest nader pięknie zrobiony.

Okropna burza, która dnia 9 i 10 w okolicy Roszfort panowała, rozciągała się aż do Pireneow: śnieg na górach prawie iedney nocy stopniał, czego od kilkunastu lat niepamiętaią.

Monitor posiada 1800 prenumerantow; Dziennik Sporów 12,000; Dziennik Codzienny 000; Konstytucyionista 17,000; Goniec Francuzki 3000; Dziennik Handlowy 1900; Chorągiew Biała 1100; Dziennik Paryzki 2500; Gazeta Francuzka 2000; Aristark 900; Gwiazda 3000; Sternik 800.

*Z Madrytu d. 7 Listopada.*

Wyrokiem z dnia 28 z. m. kommissyia, ktorą Junta Urgelska do rozklasyfikowania officerow wyznaczyła, zostala zniesioną. Junta doradcza, o ktorey mowiono, że po oddaleniu P. Zea Bermudez rozwiązaną zostanie, odbywa ciągle swe prace. Ani ieden z urzędnikow, ktorych P. Zea Bermudez osadził, nie został dotąd oddalony. Przywrocenie Inkwizycyi należy także do pogłosek, ktore stronnictwa nasze czasami rozgłaszaią, dla ochydzenia się nawzaiem. Zdaie się nawet, iż przedmiot ten będzie wkrotce ostatecznie rozstrzygnioney, a przynaymniey Nuncyusz Papiezki w podaney rządowi naszemu nocie tak się tłumaczył: "Gdy zniknęły iuż powody, ktore Stolicę S. do zaprowadzenia Inkwizycyi nakłoniły, przeto przywrócenie iey niebyłoby użyteczne; zresztą uważa J. Świątobliwość Inkwizycyią w teraźnieyszych okolicznościach iako niezgodną z polityką, gdyż zagorzałość namiętnosci połączona z słabością ludzką, mogł by z czasem ten Trybun l w ręku stronnictw uczynić przez to niebezpiecznym, iż oddalaiąc się od pierwiastkowego Swiętego Celu, stałby się więcey obmierzłym niż zbawiennym.,, Mowią, iż w imieniu Stolicy S. podana została Xciu Infantado druga nota, w ktorey oświadczono: że Jego Świątobliwość niemoże dłużey obojętnie patrzeć na wakowanie biskupstw

w Hiszpańskiey Ameryce, i przeto poczytuie za swoią powinność wezwać rząd Jego Katolickiey Mci, aby albo przez skuteczne środki osady swoie przywiodł do posłuszeństwa, albo postawił Jego Swiątobliwość w możności do osadzenia w mowie będących biskupstw, bez nadwerężenia dobrego porozumienia pomiędzy obiema Dworami.

Xzę Infantado inalegał bardziey niżeli iego poprzednik o ukończenie sprawy przeciw należącym do spisku Bessieressa osobom. Z rozkazu nieustaiącey woyskowey kommissyi uwięzionych było 651 osob, ktore (iak Gazeta rządowa donosi) w tuteyszym kryminalnym sądzie otrzymały iuż ostateczne wyroki. 8 skazanych zostało na zamiatanie ulic, 60 na galery, a 22 do domu poprawy; 105 uznano za niewinne, 191 muszą koszta sądowe zapłacić, a względem około 238 cofniono oskarzenie; 25 skazano na wygnanie, iednę na aresze w twierdzy, a kobietę na cywilne więzienie.

Gazeta Rządowa zawiera następuiący artykuł z Ciudad - Rodrigo pod d. 28 Październik: Jenerał dowodzący w Mancha, Don Jsidoro, ogłosił list który od pierwszego Alkada z Almodovar del Campo odebrał w treści, że mieszkańcy tego mieysca, ktorzy poróżnili się przy niedawnem zdarzeniu, zawarli z sobą pokoy. Radca mieyski, mieyscowy, Przełożony Karmelitow, woyskowi i inne osoby przyłożyli się do tey ugody, ktora formalnie podpisaną została, i obie strony postanowiły, iż d. 30 wzmiankowanego miesiąca odprawione zostanie nabożeństwo, a nazaiutrz bal na dowód szczerego się poiednania. Don Jsidoro wzywa mieszkancow tey prowincyi do przytłumienia namiętności i póyścia za pięknym tym przykładem.

Suche zimno, które nagle po zbytecznych upałach nastąpiło, zrządziło w okolicach Madrytu mnostwo chorob, które nas niepokoynemi czyniły; lecz zbawienny deszcz pomnieyszył iuż znacznie te choroby.

W Lizbonie oczekiwany iest Don de Sua Carinho, pierwszy Szambelan Cesarza Brazylii, iako nadzwyczayny Poseł przy Dworze Portugalskim, który w imieniu Monarchy swoiego ucałować ma ręce Króla Portugalskiego.

*Z Londynu d. 15 Listopada.*

J. K. M. ziedzie na Swięta Bożego narodzenia do stolicy.

Margrabia Hasting powrócił tu z Paryża i w przyszłym tygodniu z rodziną swoią odpłynie do Malty. Poselstwo iego do Paryża miało mieć cel ważny.

Lordowie izby skarbowey odmówili prośbie fabrykantów iedwiabiu w Macclesfield o przedłużenie pozwolenia wprowadzania zagranicznego iedwiabiu za opłatą po 30 od sta.

Hr. Liewen, Poseł Rossyyski, miał wczoraz długą naradę z P. Canning.

Hr. Liwerpool odiechał znowu do wieyskiego swoiego mieszkania, a Pan Canning z swoim zięciem, Margr: Clanricard, do Seaford do P. Ellis.

Gazeta Goniec zawiera następuiący artykuł: "Niektóre z gazet Francuzkich piszą o postanowieniu rządu Hiszpańskiego zdobycia na powrót osad Amerykańskich, i wymieniaią Jenerała Cruz iako wodza przeciw Mexykowi. Nie wzmiankuią iednak, czyli Anglia na to zezwo-

biła, a bez tego trudno, aby zamysł mógł bydź uskuteczniony. Jest to mała przeszkoda,, i zwłaszcza, iż polityka Anglii nie dopuści żadnego pokuszenia się o zdobycie południowey Ameryki, wyiąwszy, iżby bez obcey pomocy przez samą Hiszpaniią przedsięwzięte zostało. Zresztą życzemy Hiszpanii dla własnego iey dobra, aby Ministrowie Króla Ferdynanda zastanowili się, iż uderzenie na południową Amerykę wyrównywa marzeniu uderzenia na Xiężyc. Chociażby Hiszpaniia tak potężną była iak Angliia, i nie wahamy się nawet powiedzieć, chociażby pod iey zarządzenie oddane zostały wszystkie siły Europy, zawsze daremnem będzie to usiłowanie; a iakże z kilku zaledwo do służby zdatnemi woiennemi okrętami i półtuzinym niepłatnych pułków myśleć można o zdobyciu 20 mill. ludzi o 1000 mil odległych?,,

Z Plimut piszą, że Lord Cochrane doniósł tuteyszemu Brazyliyskiemu ajentowi, iż po zawarciu traktatu pokoiu między Brazyliią i Portugaliią uznał za potrzebne oddalić się ze służby Cesarza Brazylii. Fregata Piranga, która teraz osadzoną tylko iest 150 ludźmi, pomiędzy któremi 70 Portugalczyków, odebrała zatem rozkaz do odpłynienia dnia 20 b. m. do Rio-Janeiro.

W rocznikach budowy okrętów zasługuie na szczególnieyszą uwagę, że tu w Londynie w iednym tygodniu (w przeszłą środę i sobotę) na iednymże warsztacie zbudowane i spuszczone zostały dwa wielkie i piękne na żeglugę do wschodnich Jndyy przeznaczone okręty i do iednego właściciela należące.

W nocy na 10 b. m. bryg Grecki pod dowództwem Kapitana Miaulis (młodszego) zatopił się pod wyspą Alderney Lud w liczbie 57 osób i nieco ładunku wyratowane zostały.

Na wyspie Man zaszły w przeszłym tygodniu zeburzenia; wieśniacy wzbraniali się oddać dziesięciny od ziemniaków i konstablow, którzy przybyli z rozkazem uwięzienia hersztów tego oporu, odpędzili. Dnia 11 udali się kupami do miasta Castletown i wysłali deputacyią do Biskupa, który odstąpił im dziesięciny. Wieśniacy wykrzyknęli potem: niech żyią Król, Biskup i Wielkorządca. Spokoyność zaraz nastąpiła.

Pastor Carr darował kraiowi, lubo niewielki, ale dobrany zbiór obrazów, który go 25,000 Fs. kosztował.

Mowią, iż Poseł Austryiacki w niedzielę odwiedził P. Hurtado (Ministra Kolumbii.)

W Portsmut rozchodziła się wieść iż rząd niewyszle więcey wyprawy do bieguna północnego.

Lord Clancarty, były nasz Poseł w Niderlandzkich, umarł w Dublinie.

W więzieniu w Manszestrze znaydowało się w r. zeszłym 600 aresztantów. Zarobek ich wynosił 3477 Fs. a ich utrzymanie d. 2764 Fs.

Przy Kendal (w Szkocyi) tak wielki śnieg upadł dnia 10 b. m., iż drogami iechać niebyło można.

Na Demerarze czuć się dało trzęsienie ziemi, które 65 sekund trwało.

Bryg Kolumbiyczyk, pod Kapitanem Geddes, odbył drogę z Limy do Fernambuku wkrótkiem czasie 49 dni, a listy które ten okręt przywiozł, nadeszły z Limy przez Fernambuk w 104 dniach do Anglii.

W rzece Shanbon schwytano szczu-

paka, który 92 funty ważył, i posłano go w podarunku Margr. Clanricarde.

Deputowani od Bandy Oriental oczekiwanemi są na powszechny Kongres połączonych południowych prowincyy w Buenos - Ayres. Dyrektor Paraguaiu Francia postać miał ajenta do Boliwara; lecz zamysł iego dotąd niewiadomy.

*Z Kopenhagi d. 15 Listopada.*

W nocy z dnia 19 na 20 b. m. rozbiły się pod południowemi brzegami Laland 3 okręty, z których iednak dwa spławnemi ieszcze zrobiono, a trzeci, który się zatopił, wiozł osadnicze towary z Hamburga; lud iednak wyratowany został. — Ciągle i prawie codzienne burze zatamowały żeglugę po Sundzie.

Dnia 12 b. m. Uniwersytet tuteyszy obchodził rocznicę reformacyi i odnowienia swego za Chrystiana III. Doktor Rasmussen czytał z tey okazyi rozprawę o handlu Arabów i Persów z Rossyą i Skandynawiią w średnim wieku.

Z Chrystianii piszą pod dniem 7 b. m. że tam iuż zupełna nastała zima.

*Z Hagi d. 19 Listopada.*

Wczoray obchodzona tu była uroczyście rocznica urodzin Królowey Jmci z razem odzyskaney na nowo naszey niepodległości.

Podług wieści poselstwo Hr. Celles do Rzymu ma mieć za cel uporządkowanie w naszem kraiu spraw kościelnych.

Wezwanie środkowego w naszem mieście kommitetu do wsparcia Greków pieniężnemi składkami, wzięło taki skutek, że w Leydzie, Arnheim, Thiel, Deventer, Grenindze, &c. potworzyły w chwalebnym tym celu oddzielne kommitety.

Przybył tu Minister stanu Xiążę Dalberg.

Stany jeneralne zezwoliły na pożyczkę 20 mill. ZH. na wsparcie naszych Wschodnio - Indyyskich posiadłości, która ma bydź w 30 latach częściami spłaconą.

*Z Sztokolmu d. 11 Listopada.*

Rozchodzi się tu dosyć do wiary podobna wieść, że Angielscy kapitaliści przystąpią do nowo utworzonego na akcyiach założonego towarzystwa do obrabiania kopalni węgli w Schonen z 800,000 talarów bankowych, tak iż cały kapitał akcyy doydzie do 1 mill. talarów.

Angielski kapitan okrętowy, nazwiskiem William Dodd, który podług zeznania swego doznał w drodze do Petersburga rozbicia okrętu, i przez Finlandski statek do Fageroik zawieziony został, zkąd udał się piechotą do Abo, lecz w drodze został iako podeyrzany zatrzymany i pod woyskową zasłoną tu przyprowadzony.

Norwegski Wielkorządca, Hr. Sandels, przybył tu na kilka miesięcy.

*Z Rzymu d. 6 Listopada.*

Zdrowie Oyca S. polepsza się ciągle; może iuż w swey kaplicy Mszą S. odprawiać i większą część dnia przepędzać bez leżenia.

Hr. Pahlin, który długi czas był Po-

słem Szwedzkim przy Porcie Ottomańskiey, przybył tu. Z różnych okolic Niemiec przybywaią tu ciągle ieszcze artyści; z Anglii znayduie ich się tu 3, którzy oddzielną akademiią składaią; koszta na nią częścią sami, częścią ze składek miłośnikow kunsztów zastępuią. Xżę Devonshire i P. Watkin Wynne podpisali na ten cel po 100 funtów szterlingow.

Podług urzędowego doniesienia z Frosinone pod dniem 29 z. m. z bandy rozbóyniczey Mezzapenta poddało się także na łaskę 5 ludzi.

*Z Szwaycaryi d. 16 Listopada.*

Rada Kantonu Lucerny wyznaczyła 800 Fr. za schwytanie dawniey ukaranego iuż za złodzieystwo człowieka, który należał do zaboystwa Szulteysa Keller. Pięciu łotrów z bandy Klary sami się oskarżyli i powyższego człowieka iako 6go do tego zaboystwa należącego wskazali.

Z listu Doktora Rengger pod dniem 25 Lipca 1825 z Buenos Ayres kładziemy tu następuiący wyimek: " Po sześcioletniem przymuszonem w Paraguaiu bawieniu przybyłem tu przed 8 dniami z moim przyiacielem Lonchamp. Podczas długiey tey niewoli niemiałem od nikogo z Europy wiadomości. Wszystkie listy ginęły na granicy, chociaż nie pisałem nic o naszem położeniu. Rząd Buenos-Ayres chciał ująć sie za nami, i napisał do nas list, lecz iego wdanie się byłoby nam więcey szkodziło, niżeli pomogło. Upatrzyliśmy nakoniec porę do wyrwania się z pazurów tyrana, zostawiwszy wszystkie zbiory sześcioletniey naszey pracy. Moie nasiona, rośliny, szkielety i zachowane w spirytusie zwierzęta zginęły dla mnie. Gdyby nie obawa samowładności człowieka, bylibyśmy w Paraguaiu tak szczęśliwie żyli, iak tylko żyć można w oddalaniu od swoich. Teraz trudnię się uporządkowaniem moich zbiorów, które na prędce mogłem uratować, i odpłynę do Europy na brygu Francuzkim, który za miesiąc ztąd odchodzi. "

Dnia 7 Listopada podczas okropney i ciągłey burzy zatopił się na iezziorze Bieler statek wyładowany winem. Znayduiący się na statku ludzie zostali uratowanemi; nawet beczki z winem które fala na miałczyznę wyrzuciła, nienaruszone na brzeg wydobyte zostały. Jeden z ludzi w samem niebezpieczeństwie śmierci, miał ieszcze tyle przytomności, iż poutwierdzał czopy w beczkach, ażeby właściciel (iak mówił) ieżeli zginiemy przynaymniey wina nieutracił.

*Od granic Tureckich d. 15 Listopada.*

Nowa Egipska wyprawa odpłynąć miała dnia 30go Września z Alexandryi. Każdy z Kapitanow Egipskich, który spali lub zatopi Grecki okręt, otrzyma 1000 paistrów. Flotta ta mieć ma przy sobie 15 palnych i 2 parowe statki. Podług doniesień z Tryiestu pod dniem 6 Listopada widziano ią pod Kandyią, a do tego czasu musiała iuż wysadzić świeże woyska na Moreę. Ibrahim Basza stoczył niedawno potyczkę pod Ellos i znowu woysko swoie pod Trypolizzą połączył.

DODATEK
DO N$^{ro}$ 97.
GAZETY KRAKOWSKIEY

z KRAKOWA dnia 4 GRUDNIA 1825 roku w NIEDZIELĘ.

*Z Minchen d. 14 Listopada.*

N. Król rozwiązał dotychczasową kommissyią do prawodawstwa i na iey mieysce inną postanowił, w ktorey prezyduie Minister sprawiedliwości, Baron Cetner. J. K. M. rozkazał, aby zaraz prace swoie rozpoczęła.

J. K. M. uszczęśliwia ciągle mieszkańców stolicy i okolic przechadzkami pomiędzy niemi iak obywatel, bez wszelkich ozdob. Kilka razy odwiedził piechotą owdowiałą Królową w Nimfenburgu. Szkoły tuteysze były także przez tego Oyca ludu odwiedzone, gdzie rozkazał sobie okazać prace uczniów, niektórych pochwalił, a innych do pracy zachęcał.

Nimfenburg od ostatniego bolesnego zdarzenia był dla N. Krolowey Karoliny mieyscem smutku, opuściła go zatem i powróciła do stolicy. Był to rozrzewniaiący widok gdy Monarchini opuszczała ten zamek, w którym od 26 lat pięknieyszą porę roku przepędzała. Zebrał sie cały Dwór w przedpokoiach, i gdy z swego appartamentu wyszła, żegnał ią ze łzami. Wzruszona Monarchini tym hołdem przychylności, udarowała każdego pieniądzmi, a wyższych urzędników darami znaczney wartości, z oświadczeniem: „na pamiątkę.„ Jedyną pociechą dla Krolowey w tem smutnem połoniu iest, iż ma przy sobie obie córki Elżbietę, Małżonkę Królewica Następcy tronu Pruskiego, i Xiężnę Amaliią, Małżonkę Xcia Saskiego Jana, które onegdaj do stolicy tuteyszey zjechały. J. K. M. z swoią Małżonką, Królewic Karol i Xiężna Leuchtenberg nieprzestaią iey odwiedzać i cieszyć.

*Z Frankfortu d. 16 Listopada.*

Prezes kommissyi woyskowey Związku Niemieckiego, Ces. Austryiacki Jenerał maior, Baron Langeron, przybył tu po długiey nieobecności z Wiednia. Słychać, iż wkrótce nastąpi uroczyste oddanie Związkowi Niemieckiemu twierdz Moguncyi i Luxemburga.

Podług wieści Królewic Karol Bawarski ma bydź Jeneralissimem woyska Bawarskiego.

*Z Drezna d. 14 Listopada.*

Dnia 8 b. m. NN. Królestwo, iako też wszyscy Xiążęta i Xiężniczki, tu-

dzież owdowiała W. Xiężna Toskańska i owdowiała Xiężna Dwóch mostów odwiedzili Xcia Maxymiliiana i iego Małżonkę.

Xżę Jan iedzie w tych dniach za swoią Małżonką, Xiężną Amaliią do Minchen.

Utworzył się tu związek dla starożytności Saskich, na ktorego czele znayduią się Krolewscy Xiążęta Fryderyk i Jan iako Prezes i Viceprezes, a ustawicznym iego sekretarzem iest Krolewski Bibliotekarz Ebert.

## Teatr Narodowy.

Dziś w Niedzielę dnia 4 b. m. daną będzie łącznie z JPP. Skibinskiemi nigdy tu niewystawiona nowa Komedya w 1 akcie, z dzieł L. A. Dmuszewskiego: *Udany Oyciec* — Po ktorey nastąpi Komedya w 1 akcie, z dzieł A. Kotzebue, przez W. Bogusławskiego przetłomaczona: *Mąż pustelnik* — Zakończy widowisko Opera komiczna w 2 aktach, z francuzkiego P. d'Artois Achille, z muzyką Herolda: *Handel na żony* czyli *lepsze cudze*.

## UWIADOMIENIE.

### LOTTERYYNE.

*Zrzeczenie się przedłużonego ciągnienia Lotteryi na dwie piękne Realności Państwa Dubiecka i Wsi Sliwnica.*

Przez dobre przyięcie, iakie ta Lotterya od swoiego zaczęcia u Prześwietney Publiczności znalazła, podpisany Dom hurtowny znalazł się w przyiemnem położeniu, iż może odstąpić od przedłużonego ciągnienia, i stosownie do naywyższego Jego Cesars: Krolew: Mci pozwolenia początkowo ogłoszony termin do ciągnienia, z odmianą tylko dwoch dawniey przedłuzonych wygran, na dzień 16 Lutego 1826 wyraźnie i nieodmiennie oznaczyć.

Lotterya ta, iak z planu iey widzieć można, obeymuie 12,071 dobrze uposażonych trafierow w kwocie 410.024 ZR. w W. W. pomiędzy ktoremi znayduią się dwa na obie Realności, za ktorych wykupno ofiarowana iest summa 200,000 ZR. w W. W. to iest: za pierwszą 150,000, a za drugą 50.000 ZR. w W. W. tu także 1975 wyciągnąć się maiących trafierow od 20 000, 10,000, 5000. 3000. 100. 1000. 500 aż do nayniższey ilości 22 ZR. w W. W. w kwocie 77.323 ZR. w W. W. daley 2042 przed i potrafierow do 1000 ZR. w W. W. aż do 12 ZR. w W. W. w kwocie 38.696 ZR. w W. W. nakoniec 8052 wygrywan w złocie od 100. 50. 25. 4 aż 1 Dukata, w kwocie 94.005 ZR w W W. ktore w ogóle stanowią summę 410,024 ZR w W. W. Tak znaczna liczba trafierow w stosunku małey ilości losów, z ktorych się ta Lotterya składa, zwiększa tem bardziey podobieństwo wygraney, że niemal na każdy roty los przypada wygrana i nawet ieden los 22 razy wygrać może.

Podpisany Dom hurtowny ofiaruie ieszcze nadal biorącem razem za gotową zapłatą 10 czarnych losow 11ty gratysowy, ktory pewnie przynaymniey Dukata w złocie wygrać musi, poki niewielka iuż ich liczba rozebraną nie będzie.

Los kosztuie 10 ZR. w W. W.

W Wiedniu dnia 7 Listopada 1825.

*A. C. Schram.*

W Krakowie dostać można losow na tę Lotteryią w Handlu JP. Antoniego Hözel.

# DONIESIENIA.

*O Licytacyi względem zadzierżawienia transportu Soli z Galicyi do Szląska i Morawy na rok woyskowy 18²⁶⁄₂₇.*

Transport soli skarbowey z Galicyi do Szlązka, będzie w następuiących oddziałach na rok ieden, to iest od pierwszego Kwietnia 1826 aż do ostatniego Marca 1827 roku, drogą publiczney w C. K. Dyrekcyi sprzedaży soli w Wieliczce d. 29 Grudnia 1825 odprawiać się maiącey Licytacyi, a to każden oddział transportowy z osobna, naymniey żądaiącemu zadzierżawiony będzie.

Gdyby iednak tego Licytanci życzyli, więc także licytacya całego transportu, czyli w ogólności na raz przedsięwziętą będzie.

Jstotnieysze warunki teyże dzierżawney licytacyi są następuiące:

*Po pierwsze.* Jlości w roku tym transportowym przewozić się maiącey soli Kamienney wynoszą około

*a)* z Podgorza lądem do Bielska . . . 10.000 Cetnarów.
*b)* z Wieliczki detto detto . . . 140.000 —
a w tym przypadku gdyby Dyrekcyia skarbowaa sądziła bydź rzeczą potrzebną,
*c)* z Podgorza wodą do Dworów . . . 12,000 Cetnarów.

Gdyby strona dzierżawić ochocza, któraby transport soli z Wieliczki lub Podgorza do Bielska obięła, życzyła sobie ilość tę, któreyby przeprawienie lądem podług swego zdania uskutecznić nie mogła, za pomocą wody na wisle z Podgorza przez Dwory tamże odstawić, więc iey to, na własny tenże rachunek, i na własne iey niebezpieczeństwo, aż do połowy z Wieliczki do Bielska przewieść się maiącey ilości soli, to iest do 70,000 Cetn: dozwoli się, a w takowym razie, z Wieliczki lądem do Bielska tylko ilość soli około 70,000 Cetn: do przewiezienia pozostanie.

Jezeliby iednak Entrepryza transportow soli, w ciągu Kontraktu dzierżawy chciała ieszcze większą ilość, iak wyż namieniona, około 70,000 Cetnarow wodą przewozić, więc powinna się naydaley do końca Czerwca 1826 r. wyraźnie w C. K. Galicyiskiey sprzedarzy soli Dyrekcyi oświadczyć, ile ieszcze wodą transportować zechce, aby większa ta ilość soli, ieszcze w czasie przyzwoitym mogła bydź, do składu C. K. solnego w Podgorzu dowieziona. Jednakowoż ma bydź podczas licytacyi dokładnie oświadczono iak wieleby ta większa ilość soli wynosić mogła, gdyby w przeciągu aż do końca Czerwca 1826 ieszcze do transportu wodnego w Podgorzu żądaną bydź miała. Rozumi się atoli przez się, iż kontraktem umowiony transportowania sposob wodą przez Dwory do Bielska, na żaden sposob poźniey, podług samowolności Entreprenera odmieniony bydź niemoże, ani też takowa ilość soli lądem (przez Kalwaryią) do Bielska przewożona bydź nie powinna, chybaby się Entrepreza dzierzawna za ten transport wcale tą samą ceną frachtową kontentowała, ktora za transport soli wodą ustanowioną będzie.

*Powtóre.* Każdy chęć licytowania maiący, który na iednę zwyż namienionych odległości transportowych chce licytować, ma w tymże względzie następuiące wadium złożyć, bez ktorego nikt do licytacyi przypuszczonym niebędzie:

za oddział transportowy *a* i *b* . . 4800 Zł. r. w M. K.
— — *c* zaś . . 500 — —

*Po trzecie.* Równie także nikt nie może bydź uczestnikiem tey licytacyi, ktoby się dokładnie wykazać nie zdołał, iż kaucyią niżey wyznaczoną na ow oddział transportu, który zadzierżawić zechce, albo w gotowiźnie albo też (wyłączaiąc iedno procentowe obligacye) w publicznych skarbowych obligacyach, ktore iednak tylko podług wartości kursowey, ktorą w czasie złożenia ich maią, i ktora summę kaucyi nizey wyrażoną dosiągnąć powinna, przyięte będą, w stanie będzie złożyć.

Aczkolwiek także i fidejussoryczne kaucyie przyymowane będą, strona iednak, ktoraby takowych użyć chciała, ma się przed Kommissyią licytacyyną wywieść, iż nie tylko hypoteka którą chce zapisać, iest iego prawą własnością, ale ma także dokładnym wyciągiem z tabuli (extraktem tabularnym) o sądownie uznaney wartości hipoteki, i o zdolności oneyże do prawnego zabezpieczenia ustanowioney summy, należycie wykazać.

Kaucyie składać się maiące, są następuiące:
za oddział transportowy *a.* i *b.* . . . 12,500 Zł. R. w M. K.
— — *c.* . . . 1000. — —

*Po czwarte.* Z resztą będą do licytacyi (wyłączaiąc iedynie tych, którzy iuż raz naywyższemu Skarbowi w słowie się nie stawili) wszystkie owe strony dopuszczone, które są w stanie powyżey oznaczone wadium w gotowiźnie złożyć, i wywieść się, iż następnie kaucyą złożyć mogą, takowemu iednak proponentowi, któryby zaraz przy licytacyi kaucyi nie mogł złożyć, lecz względem następney zdolności złożenia teyże, wywieść się potrafił, za obowiązek się stanowi, aby w ośm dni po oznaymionym sobie potwierdzeniu aktu licytacyinego, i kontraktu z nim zawartego, kaucyią przeznaczoną złożył, a to pod utratą wadium przy licytacyi złożonego.

*Po piąte.* Pierwsze ceny zapłaty frachtu (prætia fisci) stanowią się od Cetnara Wiedeńskiego netto następuiące:

| | | | |
|---|---|---|---|
| *a)* za odległość z Wieliczki lądem do Bielska | . | $22\frac{5}{8}$ xr. | M. K. |
| *b)* — — Podgórza — — detto | . | $15\frac{5}{8}$ | — — |
| *c)* — — Podgórza wodą — Dworow | . | $6\frac{5}{8}$ | — — |

Nakoniec ceny fiskalne zapłaty frachtu za ową ilość soli, któraby przez Entreprezę w sposobie pomocy z Podgórza wodą do Dworów, a ztamtąd lądem do Bielska chciała bydź prowadzoną, stanowi się przy soli beczkowey po . . . . . . . . . $16\frac{5}{8}$ xr. M. K.
zaś przy soli kruchowey . . . . . . . $17\frac{5}{8}$ — —
od netto Cetnara wagi Wiedeńskiey.

*Po szóste.* Ostrzega się z resztą, iż podług naywyższych ustaw ogólnych offerty następne mimo drogi publiczney licytacyi, nie będą przyięte, iż iednak akt licytacyyny, i kontrakt zaraz po ukończoney licytacyi z stroną naylepiey offiaruiącą zawarty, C. K. Kamerze nadworney do potwierdzenia podany bydź musi.

W dniu 6 Grudnia r. b. 1825 o godzinie 10 ranney, w Rynku głównym Miasta Krakowa, w Gmachu Sukiennice zwanym w drodze Exekucyi Sądowey, odbędzie się publiczna Licytacya kosztowności, iako to: Pierścionkow złotych z rautami i szafirem, Fermoira złotego, Łyżek stołowych srebrnych, Cukiernicy srebrney ważącey łutów $28\frac{1}{2}$, oraz innych. — Chęć zatym licytowania maiących w gotowiznę zaopatrzonych, podpisany Komornik na czas i mieysce oznaczone zaprasza.
W Krakowie dnia 28 Października 1825 r.

*Teodor Jaworski*, Kom: Sąd.

W Sukiennicach Gmachu w rynku dnia 6 Grudnia r. b. o godzinie 10 z rana sprzedarz publiczna odbędzie się: Słoniny połciami, Sadeł, Szaff, Stolików, Zwierciadeł, Kufrów, Szafarni, i za iednym razem Pasa złotego i takieyże Czapki kobiecey gotową zapłatę. — W Krakowie dnia 2 Grudnia 1825 r.

*Skorczyński*, Kom: Sąd.

Niżey wyrażony Urząd Jeneralnego Dozoru uwiadomia prześwietną Publiczność, iż znaczna liczba baranów rodzaju Merynosow w dobrach Xięcia Lichnowskiego, w liczbie nad pięćset sztuk wynoszący, znayduie się na wybór do sprzedania. Cena ich iest rozmaita, zacząwszy od dwudziestu pięciu dukatów.
W Tropawie w Szląsku dnia 18 Listopada 1825.

*Jeneralne Dozorstwo dóbr Xięcia Lichnowskiego.*